

Udda levnadsöde vid Sjögarpesjön

Namnet fick bli Ottomina för säkerhets skull

BOXHOLM (LT)

Den som kan Sveriges kungar och drottningar hyfsat väl känner säkert till att man hade svårt att avgöra om drottning Kristina var en pojke eller flicka när hon föddes. Så var det också då det föddes ett barn 1848 i Svenstorpssoldattorpet i Kråkshults socken. Ottomina fick flickbarnet heta. Ottomina tog sig till Boxholms säteri 1871 för att tjäna som piga och i Boxholmstrakten blev hon kvar.

Margareta Lindström, känd för boken "Jag var en herrgårdsflicka" och för att vara mormor till Magnus Uggle, skrev 1965 en artikel i tidningen som då gavs ut om Boxholmsdagen. Rubriken var "gårdarna runt Sjögarpssjön", men det var ju egentligen en något missgivande rubrik för texten hade ju mer fokus på torpen och backstugorna än gårdarna.

Margareta skriver att man med båt kunde ro till Hybbeln på en halvtimme men till fots tog det en rundlig tid på den smala, steniga och knappt skönjbara skogsstigen.

Vidare skriver Margareta: "Ottomina Andersson var en barnlös änk och hon bodde i sin stuga mol allena och skötte sitt lilla torp.

Hennes namn har en särskild historia. När hon kom till världen råkade föräldrarna i ett svårt som lika ovanligt dilemma: Var det en pojke eller flicka de fått? De var alldeles rådlösa. Efter åtskilligt parlamentering hit och dit löstes problemet genom att barnet för säkerhets skull döptes till Otto-Vilhelmina. Då barnet växte upp måtte i alla fall det kvinnliga inslaget ha tagit överhand – även om man alltså hade sina dubier – och barnet fick kjolar och fläta, och båda namnen slogs ihop till Ottomina."

Vid en titt i kyrkböckerna så visar det sig att detta inte stämmer, alltså att barnet döptes till Otto-Vilhelmina för namnet Ottomina skrevs in i födelseboken direkt då hon föddes.

Ottomina föddes den 29 augusti 1848 i soldattorpet under Svenstorp i Kråkshults socken, det vill säga i Eksjö kommuns östliga delar. Fadern hette Pehr Magnusson Blomgren, han var född 1807 och hustruns namn var Sara Greta Carlsdotter, hon var född 1811. Ottomina hade åtminstone sju syskon, och hon var näst yngst i barnskaran.

Modern Sara Greta dog 1856, hjärnfeber var dödsorsaken, och fadern gifte om sig med Anna Lisa Svensdotter

som också var född 1811 och Anna Lisa kom att bli styvmor till Ottomina och syskonen.

Familjen lämnar soldattorpet 1865 och de flyttar till backstugan Modahl under gården Dahl i Kråkshults socken. Året efter flyttar Ottomina hemifrån och blir piga på Kråkshults skattegård.

År 1868 blir hon piga i grannsocknen Hässleby, och året efter går flytten till en annan grannsocken, nämligen Ingatorp där hon blir piga på gården Ryssebo. Den 24 oktober 1871 lämnar så Ottomina jobbet som piga på gården Ryssebo för en flytt till Ekeby socken i Östergötland och man kan ju fundera på orsaken till denna långväga flytt. Men det fanns en koppling mellan Boxholms säteri och Ryssebo.

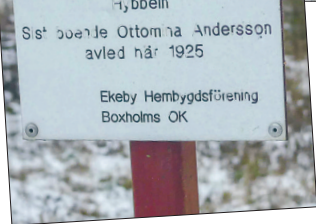
En av dottrarna till brukspatron Didrik Pontus af Burén, Hilda Augusta Elisabeth var född 1845 på Boxholms säteri, och hon flyttade till Ryssebo 1867 och hon gifte sig samma år med löjtnanten Axel Pontus Sjögren. Det känns ju ganska troligt att hon tipsade Ottomina om att söka sig till Boxholm för att där börja tjäna som piga för det gjorde hon nämligen 1871.

På säteriet arbetade vid den tiden drängen August Andersson som var född i Rinna 1843 och tyckte lär ha uppstått för paret gifte sig 1877. De båda bor tillsammans efter bröllopet, först i Sjögarp och från 1882 i Flemminge. År 1887 flyttar August och Ottomina från Flemminge till Hybbeln vid Sjögarpesjön. Vid den tiden fanns två torpstugor vid Hybbeln och det var till en av dessa som paret flyttade. I Hybbeln hade August föräldrar och syskon bott men fadern hade dött 1885 och flera syskon hade flyttat ut så det passade antagligen bra för August och Ottomina att flytta dit 1887.

August och Ottomina fick 26 år tillsammans i Hybbeln, men den 21 december 1913 avlider August, 70 år gammal. Magkräfta var dödsorsaken enligt dödboken, det vill säga cancer.

Därefter så bodde Ottomina ensam kvar i stugan och det måste ju vara under dessa år som Margareta Lindström då och då besökte Ottomina i Hybbeln.

Margareta beskriver Ottomina så här: "Hon var en solid person, lång och knotig och manhaftig med muskler och krafter som en karl. Hon var kärv och fåordig men inte ovänlig att prata med. Torpet skötte hon nödortförtigt och ägnade sin mesta tid åt biodling och fiske. Den röda stugan med rader av bikupor utefter husväggen, klarbärsträ-

Ottomina och hennes August bodde väldigt vackert vid Sjögarpesjöns strand.

den och syrenbuskar, bergknallar, kärrmarker och milsvid skog i bakgrunden var en fantasieggande blandning av poesi och vildmark och symptomatiskt för det enstöringsliv hon förde.

Är det inte ensamt här långt från bebyggelsen?" kunde jag fråga.

Nää, kom det lite dröjande och tveksamt. När en har tankar i huvudet så är en allri ensam. Å så har ja katta och föglar å de små krypen (bina) så nog har en sällskap allt, då är visst å sant".

Båten nere vid stranden var hemmagjord och liknade mer ett baktråg än en riktig farkost, den var kort och trubbig i båda ändar och hade vinkelräta höga sidor. Ty, trots att Ottomina var van att fiska och hemmastadd på sjön så var hon livrädd när det blåste upp. Båtens höga kanter skulle skydda mot vågorna hade hon räknat ut. Det var ett rent under att den kunde hålla sig flytande och inte kapsejsade och det såg allt annat än sjösäkert ut när hon kom kajkande i sitt otympliga tråg.

Man kan inte säga att Ottomina var människoskygg, men folket i trakten undvek henne och det sades att hon var trollkunnig med en speciell förmåga att manipulera bort fiske-

Mina-Stugan står det på den skylt som Boxholms OK och Ekeby Hembygdsförening satte upp år 2000 till minne av Ottominas bostad, men Mina-stugan var nog mest ett namn i folkmun. Det är inget namn som står i Husförhålls- och församlingsböcker. Där är hon skriven i Hybbeln. Ottominas stuga låg bara ett stenkast från den stuga vid Hybbeln där den andra torparen bodde.

Hm. tal.	Födelse.	F.	År	Lfr.
Svenstorp Sol. dat. Torp				
1848. Soldat.				
Pehr M. Blomgren	19 07	6.		
H. Sara Greta Carlsdotter	9 11	18.		
D. Ottomina Andersson	29 8	31		
Anna Maria	20 8	35		
S. Johan Magnus	21 11	37		
Carl Edwards	18 7	43		
Peter Selor	16 7	45		
D. Ottomina	29 8	43		
S. Frans August	31 5	52		

Här ses husförhållsboken för Svenstorpssoldattorpet i Kråkshults socken. Dottern Ottomina står antecknad, född den 29 september 1848. Ottomina hade också en bror född 1839 men han dog fyra år gammal av mässlingen.

lyckan. "Nu kommer trölla" sade man, "då är det inte lönt att lägga ut näter och stångkroken". Och så gav man upp fisket och rodde hem."

Anledningen till Ottominas ensamhet och dåliga anseende vet jag ingenting om, skriver Margareta vidare. Hennes förstånd var det inte något fel på och honung köpte vi av henne och den var utmärkt. Hon var helt enkelt lite särpräglad och mycket ensam, och det orättvisa ryktet hindrade henne från att uppnå gemenskap med andra människor och därför var hon en stackars enslig.

Den 10 april 1925 avled Ottomina Andersson, född Blomgren, i sin stuga vid Hybbeln. I tolv år levde hon alltså som änka, men innan dess var hon ju gift och hade tjänat som piga så ensam var hon ju inte i så många år i sitt nästan 77-åriga liv. År 2000 satte Boxholms Orienterings-

klubb och Ekeby Hembygdsförening upp en minnesskylt vid Ottominas stuga som ju låg helt nära det nuvarande torpet Hybbeln. Skylten har texten "Mina-stugan".

Bland Föreningen Krafttagets anteckningar finns några rader där Gertrud Jonsson berättar om Ottomina. Gertrud var sex år då hennes familj kom till Hybbeln 1921 och hon har berättat att när Ottomina bakade bröd så gjorde hon alltid små kakor till barnen i Hybbeln och så kom hon med dem i förklädet. Ottomina var en mycket tyst person och som mest gick för sig själv har Gertrud också sagt.

När Ottominas hus revs så köpte en person med namnet Kvist rivningsvirket och byggde en villa på Parkgatan i Boxholm, det är huset närmast Parketten.

Text och bild: KLAS JOHANSSON

Det händer

Evenemangstips i Boxholms kommun

Tänk på att många evenemang kan kräva föransökan eller förköp och ha begränsat antal platser, kolla alltid innan vad som gäller för det du tänkt gå på.

Spara energi och få mer energi över!

Ann-Christin Nilsson Cederholm, energi- och klimatrådgivare på Mjölby kommun, håller ett föredrag och ger energipartips. Anmälan sker på bibliotekets hemsida. Tid: 31/3, kl 18.30-20. Plats: Boxholms bibliotek.

Mässa

Tid: 3/4, kl 11-12. Plats: Ekeby kyrka.

Musik i fastan

Sonos, Imago, Verba. Tid: 3/4, kl 17-18. Plats: Timmerö kapell.

Promenadgrupp

För dig som vill komma ut i friska luften och få lite rörelse och social kontakt. Ingen föransökan. Tid: 4, 11, 18 och 25/4, kl 18. Plats: Samling vid Parketten.

Språkcafé

Kom och träna på att prata svenska. Vi fikar tillsammans i biblioteket! Tid: 7 och 21/4, kl 16-17.30. Plats: Boxholms bibliotek.

Boxholmsmästerskapen i frågesport

Den 29:e upplagan av denna unika frågesporttävling för tremanlag. Anmälan görs senast söndagen den 3 april till Ann-Sofie Johansson, 070-4336198, annsofie.1965@gmail.com (ange "frågesporten" i ämnesfältet). Ange ett lagnamn samt de tre lagmedlemmarna. Tid: 9/4, kl 14-ca 17. Plats: Parketten.

Hälsöföreläsningar

Vi bjuder på kaffe/te och frukt. Ingen anmälan. Ingen avgift.

Psykisk ohälsa

Lena Larsson, sjuksköterska och Marina Dervisevic, kurator pratar om hur man kan hjälpa anhöriga och sig själv. Tid: 13/4, kl 17-18.30.

Livspusslet/aktivitetsbalans

Eva Hörberg, arbetsterapeut/rehabkoordinator och Viktoria Karlsson, undersköterska pratar om vad man kan göra själv för att må bra när man mår dåligt. Tid: 11/5, kl 17-18.30. Plats: Swedbanks gamla lokaler.

Maila ditt evenemang till redaktionen@lanstidningen.se senast Torsdag veckan innan införande.